



ارائه الگوی سیستمی آموزش بزرگسالان برای مدارس شاهد و ایثارگران استان تهران (با رویکرد آمیخته اکتشافی)

سید احمد مهدیقلی

دانشجوی دکتری گروه مدیریت آموزشی و آموزش عالی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

ahmadmahdigholi44@gmail.com

امیر حسین محمودی

استادیار گروه مدیریت آموزشی و آموزش عالی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

dr.mahmoodi1964@gmail.com

مهدی شریعتمداری

استادیار گروه مدیریت آموزشی و آموزش عالی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

Mehdishariatmadari@yahoo.com

عباس خورشیدی

استاد تمام گروه مدیریت آموزشی و آموزش عالی، واحد اسلام شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلام شهر، ایران

a_khorshidi40@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۰/۲۰ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۲/۲۸

چکیده

پژوهش حاضر با هدف ارائه الگوی آموزش بزرگسالان برای مدارس شاهد و ایثارگران استان تهران انجام شده است. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی، از نظر روش‌شناسی، دارای رویکرد آمیخته اکتشافی (کیفی-کمی) و از نظر ماهیت، در بخش کیفی مبتنی بر نظریه داده‌بنیاد سیستمی و در بخش کمی، توصیفی از نوع پیمایشی مقطعی است. جامعه آماری در بخش کیفی شامل خبرگان و متخصصانی با مدرک دکترای علوم تربیتی و پژوهش‌های تخصصی در حوزه آموزش بزرگسالان است که با روش نمونه‌گیری آگاهانه از نوع نظری و بر اساس اشباع نظری، ۱۵ نفر از آنان انتخاب شدند. در بخش کمی، جامعه آماری شامل مدیران، معاونان و دبیران زن و مرد مدارس بزرگسال شاهد و ایثارگر استان تهران بود که تعداد آن‌ها ۱۷۷ نفر (۹۹ مرد و ۷۸ زن) بوده و بر اساس فرمول کوکران، حجم نمونه ۱۲۱ نفر (۵۳ زن و ۶۸ مرد) تعیین شد. ابزار گردآوری داده‌ها در بخش کیفی، مصاحبه نیمه‌ساختاریافته بود که داده‌های آن با روش کدگذاری باز، محوری و انتخابی تحلیل شد. پس از دستیابی به اشباع نظری، یافته‌های کیفی مبنای طراحی پرسش‌نامه محقق‌ساخته برای بخش کمی قرار گرفت. این پرسش‌نامه به‌صورت تصادفی میان نمونه آماری توزیع شد. اعتبار و روایی ابزار سنجش در بخش کیفی از طریق اجماع سه‌سویه (اجماع داده‌ها، اجماع پژوهشگران و اجماع نظریه‌ها و روش‌شناسی) تأیید شد. در بخش کمی، پایایی پرسش‌نامه با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه شد که مقدار کل آن ۰.۸۹ به دست آمد. یافته‌های پژوهش نشان داد که الگوی پیشنهادی دارای ۵ بُعد، ۲۱ مؤلفه و ۱۱۱ شاخص نهایی است که مبنای طراحی پرسش‌نامه بخش کمی قرار گرفت. که شرایط علی: فرهنگی-اجتماعی سیاست‌های نظام آموزشی قوانین و مقررات و پیامدها: شامل: فردی، ارزشی، اجتماعی و اقتصادی و عوامل زمینه‌ای شامل: فرهنگ سازمانی، ساختار نظام آموزشی، یاددهنده یادگیرنده، مدیریت آموزشگاه و راهبردها شامل: برنامه آموزشی برنامه درسی راهبردهای یادگیری-یاددهی و عوامل مداخله‌گر شامل: مدیریت آموزشی شرایط اقتصادی فناوری شرایط جهانی آموزشی شرایط خانواده بدست آمده است. پرسش‌نامه در چارچوب طیف لیکرت هفت‌گزینه‌ای طراحی شد. داده‌های گردآوری‌شده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند و نتایج حاصل، الگوی مناسبی را برای آموزش بزرگسالان در مدارس شاهد و ایثارگران ارائه کرد.

واژه‌های کلیدی: آموزش بزرگسالان، مدارس شاهد و ایثارگران، نظریه داده‌بنیاد سیستمی، رویکرد آمیخته، الگوی آموزشی.

۱- مقدمه

آموزش بزرگسالان به معنای عام خود، همواره وجود داشته و انسان‌ها در طول تاریخ از تجارب یکدیگر درس‌ها آموخته و این دانش و آگاهی را از نسلی به نسل دیگر انتقال داده‌اند. با این وصف، آموزش بزرگسالان از قرن هجده به عنوان نوعی خاص از آموزش مطرح گردید و در قرن نوزدهم و بیستم، به صورت بخشی مشخص و جداگانه از آموزش و پرورش رسمی توسعه یافت. بدون تردید، آموزش بزرگسالان با سوادآموزی آغاز شد، اما به تدریج تغییراتی اساسی در مفاهیم، روش‌ها، ایدئولوژی و محتوای آن ایجاد گردید. (حاجی پور و شجاعی، ۱۴۰۰)

تأکید آموزش بزرگسالان در کشورهای پیشرفته، عملیاتی کردن یادگیری مداوم و حرکت در جهت جامعه‌ی دانایی محور، همراه با کاربرد فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات مورد نظر است و موضوعات جدیدی مانند آموزش زیست محیطی، جمعیت، همزیستی مسالمت‌آمیز با دیگران و موارد مشابه مورد نظر است؛ حال آنکه در کشورهای در حال توسعه، آموزش بزرگسالان عمدتاً به سوادآموزی جوانان و بزرگسالان (به‌خصوص زنان) اختصاص دارد و در مجموع، ابزاری است برای افزایش آگاهی و ایجاد تغییرات اجتماعی و سیاسی در آن‌ها. (گراو^۱، ۲۰۱۸)

به هر حال، آن‌چه سوادآموزی و آموزش بزرگسالان را بیش از سایر تغییرات، تحت تأثیر قرار داده است، جهانی شدن و چالش‌های ناشی از آن بر انواع حوزه‌های سیاسی، اقتصادی، تجاری، فرهنگی و به خصوص آموزشی است. (موسوی و کوخاه زاده، ۱۳۹۸)

بدون تردید، جهانی‌شدن، پدیده‌ای است چند بعدی و تغییرات ناشی از آن، حوزه‌های سیاست، فرهنگ، اقتصاد و به خصوص تعلیم و تربیت را در برمی‌گیرد. بنابراین، تجدید نظری کلی و همه‌جانبه در آموزش و پرورش یک ضرورت است؛ در غیر این صورت، این نهاد به تدریج از ایفای وظایف و کارکردهای خود عاجز شده و به دلیل عدم پاسخ‌گویی به نیازها و خواسته‌های زمان، کارآمدی و تأثیرگذاری خود را از دست می‌دهد. (میزپور^۲، ۲۰۱۹)

همچنین، جهانی‌شدن، چالش‌های جدیدی را نیز در برابر کشورها و به خصوص کشورهای در حال توسعه قرار داده است، که لازم است برای مقابله با آن‌ها، تمهیدات جدیدی طراحی شود. این چالش‌ها، حاشیه نشینی یا حذف افراد بی‌سواد یا کم سواد از فعالیت‌های اجتماعی و اقتصادی و تبدیل آن‌ها به انسان‌هایی غیرمولد و فقیر، افزایش بی‌رویه‌ی جمعیت، تخریب

محیط زیست، شیوع و گسترش بیماری‌های همه‌گیر مانند ایدز و اعتیاد و نیز رشد فزاینده‌ی فقر بین کشورهای شمال و جنوب و در درون هر یک از این کشورها را می‌توان نام برد. (لانگ ورث به نقل از سعیدی، ۱۳۹۹)

بدون تردید، اکثر مشکلات مطرح شده در بالا، گریبان‌گیر کشورهای در حال توسعه و یا توسعه نیافته، شده و به خصوص بزرگسالان بی‌سواد و کم‌سواد این کشورها هستند که مجبورند مشکلات را تحمل کنند و به تدریج و با افزوده شدن بر تعداد آن‌ها به صورت مانع بزرگی برای توسعه‌ی پایدار جامعه خود درآیند. (موراکینیو و موکتسی^۳، ۲۰۲۱)

با توجه به نکات مطرح شده، به نظر می‌رسد آموزش، تنها ابزاری است که به کمک آن می‌توان با چالش‌های ناشی از جهانی شدن مقابله کرد و مانع آن شد که بخش عمده‌ای از نیروی بزرگسال جامعه به صورت عامل مزاحمی برای توسعه‌ی جامعه درآید. این مهم به شرطی امکان‌پذیر است که آموزش بزرگسالان و به خصوص، بخشی از این آموزش که با افراد بی‌سواد و کم‌سواد سروکار دارد، بتواند پیامدهای ناشی از جهانی شدن در آموزش را از قبل پیش‌بینی کرده و در صدد پاسخ‌گویی به آن‌ها برآید. (کریمی ملک‌شاه، ۱۳۹۶)

از اینرو امروزه، آموزش بزرگسالان، هم به عنوان حق اساسی هر انسان و هم کلید موفقیت وی در زندگی شناخته شده است. به‌علاوه، این آموزش‌ها به عنوان گامی اساسی در جهت «توسعه‌ی پایدار انسان» در هر جامعه تلقی می‌شوند. به این دلیل، آموزش بزرگسالان موظف است تا به منظور پاسخگویی به چالش‌های قرن بیست و یکم، به ایجاد تنوع در محتوا، شیوه‌های سوادآموزی و ساختار آموزشی خود پرداخته و اهداف خود را نیز بسته به موقعیت، متفاوت کرده و از طریق انواع سازمان‌ها و تشکلهای مردمی به اجرا درآورد. (سلیمانی هارونی و خسروی پور، ۱۳۹۶)

وجود تنگناهایی چون محدودیت منابع، ساختار اجرائی فاقد انعطاف، پراکندگی بیسوادان، پایین بودن کیفیت فضاها و تجهیزات آموزشی، ناتوانی در تثبیت سواد، عدم اصلاح فرایند یاددهی - یادگیری و بی توجهی به کاربردی کردن سواد، موجب شد که این آموزش بامشکلاتی روبرو شود و با وجود تلاشهای به عمل آمده، موفقیت چشمگیری حاصل نشده است. این به این معناست که نظام آموزش بزرگسالان با چالشهای اساسی روبرو است. (نجاری، ۱۳۹۸). با توجه به اینکه مدارس شاهد و ایثارگران به منظور ادامه تحصیل بازماندگان از تحصیل

³ - Morakinyo & Moeketsi

¹ . Grow

² . Mezirow

وجود معلمان توانمند وقوانین مشخص برای این نوع آموزش در سازمان های آموزشی مهم می باشد.

آبسالان(۱۳۹۷) پژوهشی باعنوان بررسی چالش های اثرگذاری آموزش های ضمن خدمت بر بهسازی منابع انسانی (با تاکید بر آموزش بزرگسالان) انجام داد. در این پژوهش بیان شده که، یکی از موثرترین و مهم ترین منابع سازمان، نیروی انسانی می باشد که اگر تربیت شده و توانا باشد می تواند سازمان را برای رسیدن به اهداف از پیش تعیین شده اش یاری نماید. اما برای اینکه بتوان دوره های موفقیت آمیز برگزار کرد، توجه به مولفه های مانند: منابع مالی مناسب و کافی، فناوری های به روز، محیط مناسب، نیروی انسانی خبره، انگیزه یادگیرنده و نوع محتوای دوره های آموزشی همچنین چگونگی ارزیابی این محتوا از موارد مهم محسوب می شوند.

موراکینیو و موکتسی^۱(۲۰۲۱). پژوهشی تحت عنوان "ارزش آندراگوژیک محتوای آموزش بزرگسالان: مطالعه موردی برنامه آموزش بزرگسالان در استان کوازولونتانال آفریقای جنوبی" انجام داد. دولت آفریقای جنوبی پیشرفت قابل توجهی در زمینه توسعه سیاست و عمل در زمینه آموزش بزرگسالان از سال ۱۹۹۴ کرده است. با این حال، افزایش فوق العاده ای در تعداد بزرگسالان آموزش ندیده، وجود داشته است. نتایج نشان داد مولفه های مانند قوانین موجود، منابع مالی و انسانی مناسب، محیط مناسب، راهبردهای آموزشی و فرهنگی برای توسعه سیاست این نوع آموزش ها در کشور ضروری است.

- تیمسگن و مولتا^۲(۲۰۲۱). پژوهشی تحت عنوان "برنامه آموزش بزرگسالان و کمک های آن برای معیشت در اتیوپی" انجام داد. برنامه های آموزش بزرگسالان به عنوان وسیله ای مهم برای ارتقاء دانش و مهارت بزرگسالان است. ارتقاء دانش و مهارت ها بزرگسالان تأثیر بسزایی بر اقتصاد و معیشت آنها در یک رویکرد یکپارچه کمتر متمرکز دارد. بنابراین، این پژوهشی سهم آموزش بزرگسالان را در برنامه آموزش عملکردی یکپارچه بزرگسالان (IFAE) مورد بررسی قرار داد. نتایج نشان داد که این برنامه آموزش بزرگسالان نقش مثبتی در زندگی خانوادگی، اجتماعی، مسائل اقتصادی و... داشته است. بنابراین، مشارکت بزرگسالان در این مدارس می تواند زندگی شخصی و شغلی آنها را بهبود بخشد.

شاهد و ایثارگران که دارای شرایط ویژه هستند، می باشند و باید تسهیلات ویژه ای در این راستا در نظر گرفته شود ولی متأسفانه تعداد این مدارس با تغییر سیاستهای دولت دائم در حال کاهش است. یعنی در کل مناطق ۱۹ گانه شهر تهران جمعا ۸ مدرسه وجود دارد و نسبت به گذشته تعداد آن کاهش یافته است. همچنین بودجه و تسهیلات کافی برای این مدارس در نظر گرفته نشده است. زیرا یادگیرندگان این دوره ها اکثرا افراد شاغلی هستند که باید مهارتهای شغلی و زندگی شان را ارتقاء دهند. اما متأسفانه برای آنها امکانات آموزشی و درسی مطابق با استانداردها در نظر گرفته نشده است. بعلاوه محتوای کتب درسی آنها با مدارس روزانه یکی است. یعنی گروه برنامه ریزان درسی برای این مدارس مباحث خاصی که متناسب با شرایط زندگی و نیازهای شغلی و روحی آنها باشد، برنامه ریزی انجام نداده اند. توجه به مستندات فوق و تجربه پژوهشگر به عنوان یکی از دست اندرکاران آموزش بزرگسال و مشاهده چالشهای موجود، در صدد برآمد با انجام پژوهش حاضر به شیوه علمی پاسخ دهد؛ چه الگویی را می توان در راستای آموزش بزرگسالان برای مدارس شاهد و ایثارگران ارائه داد؟

در زمینه آموزش بزرگسالان مطالعات ملی و جهانی انجام گرفته است که در ادامه، برخی از آنها بیان شده است.

کفراشی، حسن مرادی، معظمی (۱۴۰۱) به بررسی خدمات آموزشی و پرورشی به فرزندان شهدا، جانبازان، جانبازان و رزمندگان در کشورهای مختلف پرداخته اند. نتایج نشان داد توجه به مولفه های نوع محتوای ارائه شده، استعداد افراد یادگیرنده، محیط یادگیری و امکانات لازم در آن محیط، فرهنگ حاکم بر سازمان های آموزشی، قوانین و مقررات موجود عواملی هستند که در موفقیت یا عدم موفقیت آموزش بزرگسالان تأثیر بسزایی دارند. لذا برای موفقیت باید عوامل ذکر شده را تا حد امکان فراهم کرد و به آنها توجه کرد.

حاجی پور و شجاعی(۱۴۰۰). در پژوهشی تحت عنوان "ضرورت آموزش بزرگسالان" به این نتیجه رسیدند که بزرگسالان مظهر توان یا ضعف هر جامعه اند و اندیشه مربیان جدید این است که هر چقدر جامعه سرمایه های بیشتری را برای پردازش بزرگسالان و تبدیل توانهای بالقوه آنها به بالفعل صرف کند، به همان اندازه نسبت به نوآوری جامعه افزایش می یابد و از جهتی محیط پیرامون در سالهای اخیر به سرعت در حال تغییر و ظهور مسائل نوپدید، خاص جامعه امروزی بوده بنابراین توجه به منابع فناوری ضروری می باشد. همچنین

² Temesgen & Muleta

¹ Morakinyo & Moeketsi

- باتوجه به آنچه که گفته شد، لذا پژوهشگر به دنبال پاسخ به این سوالات زیر می باشد:
- (۱) علت‌ها، پیامدها، زمینه‌ها، عوامل مداخله‌گر، راهبردها و برون داده‌های الگوی مذکور (از دیدگاه خبرگان) کدام است؟
- (۲) برازش الگو، ابعاد، مولفه‌ها و شاخص‌های الگوی مذکور (از دیدگاه کاربران) چگونه است؟
- امید است که بتوان از نتایج پژوهش حاضر در بهبود وضعیت آموزش بزرگسالان در کشور گامی مهم برداشته شود.
- در خصوص آموزش بزرگسالان تا به حال الگوهایی تدوین شده است که در جدول ۱ به برخی از آن‌ها اشاره می کنیم:

جدول ۱. الگوهای آموزش بزرگسالان

عنوان	نتایج
الگوی آموزش بزرگسالان غریب زاده و همکاران (۱۳۹۹)	مهمترین مولفه های الگوی حاضر: انگیزه، فضا، منابع انسانی، و ارزشیابی مناسب برای بزرگسالان باید فراهم شود تا آموزش آنها اثر بخش شود.
الگوی آموزش بزرگسالان: رمضانی، مهنی، عزیزی (۱۳۹۷)	شرایط علی (مشکلات محتوایی دروس، مشکلات آموزشی و مشکلات اقتصادی سوادآموزان)، شرایط محیطی (مشکلات ساختاری سازمان نهضت سوادآموزی)، شرایط واسطه‌ای (موانع فرهنگی، مشکلات مربوط به آموزش‌دهندگان و مشکلات مربوط به سوادآموزان)، راهبردها (اصلاح محتوای درسی برای سوادآموزان، اقدامات قانونی، ارائه تسهیلات به آموزش‌دهندگان، افزایش منابع، امکانات و تسهیلات و اصلاح و تجدیدنظر دوره‌های آموزشی) و پیامدها (تسریع در روند توسعه) است.
الگوی آموزش بزرگسالان روستایی: عباس‌پور و همکاران (۱۳۹۶)	بر اساس نتایج این الگو دارای مولفه‌های اصلی نیازهای آموزشی، اهداف آموزشی، محتوای آموزشی، روشهای آموزش، مدیریت آموزش، ارزشیابی آموزش، فضا و محیط آموزشی و آموزشگران و مربیان است.
الگوی یادگیری بزرگسالان در محیط‌های مبتنی بر فناوری: محمدحسنی، فردانش (۱۳۹۵)	در محیط‌های مبتنی بر فناوری، اجزاء تشکیل دهنده این آموزش را موضوعات عملی از قبیل مهارت و روش کار برشمرده‌اند و ترتیب و توالی این آموزش را اشتراک‌گذاری دانش در پنج سطح بیان دانش ضمنی، اشتراک تجارب، بحث و گفتگو پیرامون تجربیات، تکمیل و تصحیح دانش، درونی سازی دانش و تجربه جدید برشمرده‌اند
الگوی مطلوب مدارس شاهد و ایثارگران آهنگیان (۱۳۹۳)	مهم ترین پیش برنده ها تاکید بر کیفیت به عنوان یک مزیت رقابتی از سوی سیاست گزاران و مدیران ارشد این مدارس، به علاوه منابع انسانی مجرب، استقبال خوب والدین و منابع مالی مناسب؛ و مهم ترین بازدارنده ها عدم انعطاف در برنامه درسی، ساختار قطعی سلسله مراتبی و روند غیر منعطف اداری، محدودیت های اجرایی مدیر، و کمبود نیروی متخصص در برخی زمینه های شغلی بود
الگوی آموزش بزرگسالان: ابراهیم‌زاده و داودی (۱۳۸۸)	مولفه‌های الگوی پیشنهادی شامل اصول، اهداف، رویکردهای یاددهی-یادگیری، روش-های آموزش، برنامه‌ریزی آموزشی و درسی، محتوای، مدیریت دوره‌ها، مهارت‌های مربیان، طراحی فضای آموزشی، نقش‌ها و صلاحیت های یادگیرندگان و نظام ارزشیابی آموزش بزرگسالان است که زیرساخت‌های اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، تکنولوژیکی و نیروی انسانی نیاز دارد

روش تحقیق:

استخراج مفاهیم، مقوله‌ها و شاخص‌های اولیه، پرسشنامه‌ای محقق‌ساخته برای مرحله کمی طراحی شد. جامعه آماری بخش کمی شامل ۱۷۷ نفر از مدیران، معاونان و دبیران مدارس بزرگسال شاهد و ایثارگران استان تهران بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده و فرمول کوکران، ۱۲۱ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. داده‌های کمی با استفاده از روش‌های آمار توصیفی و تحلیل

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش، دارای رویکرد آمیخته (کیفی-کمی) است. در مرحله کیفی، از روش نظریه داده‌بنیاد سیستمی استفاده شد و داده‌ها از طریق مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با ۱۵ نفر از خبرگان و متخصصان حوزه آموزش بزرگسالان جمع‌آوری گردید. پس از تحلیل داده‌های کیفی و

می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت شرایط استفاده از آزمون‌های پارامتریک برای تجزیه و تحلیل داده‌ها فراهم است. در بخش کمی پژوهش به منظور تعمیم نتایج به جامعه‌ای که از آن استخراج شده است از آزمون تحلیل عامل تأییدی استفاده شده است که نتایج آن در ادامه ارائه شده است.

جدول ۵: نتایج آزمون کلموگروف اسمیرنوف

سطح معنی داری	درجه آزادی	K-S
۰/۵۱۴	۱۲۰	۳/۷۷

• تحلیل عاملی تأییدی بعد عوامل علی

نمودار (۱) معنی داری ضرایب بین متغیرهای آشکار و پنهان را نشان می‌دهد. از آنجا که معنی داری در سطح $0/05$ بررسی شده است اگر میزان مقادیر یا ضرایب بدست آمده t -value خارج از بازه $1/96 \pm$ باشند، رابطه معنی‌دار است. نتایج بدست آمده نشان می‌دهد مقادیر t برای تمامی ارتباطات معنی‌دار می‌باشند. بطور خلاصه می‌توان گفت:

- بار عاملی و ضریب معناداری مسیر فرهنگی- اجتماعی با بعد عوامل علی برابر $(\lambda = 0/94)$ و $t = 9/43$ ؛

- بار عاملی و ضریب معناداری مسیر سیاست‌های نظام آموزشی با بعد عوامل علی برابر $(\lambda = 0/91)$ و $t = 10/21$ ؛

- بار عاملی و ضریب معناداری مسیر قوانین و مقررات با بعد عوامل علی برابر $(\lambda = 0/89)$ و $t = 10/29$ ؛

در خصوص شاخص‌های برازش الگو این نتایج بدست آمده است. پس از حذف خطاهای کوواریانس، بررسی شاخص‌های برازندگی نشان می‌دهند که مدل از برازش خوبی برخوردار است. نسبت χ^2 دو به درجه آزادی $1/99$ و کوچکتر از 3 است. مقدار جذر میانگین مجذورات خطای تقریب برابر با $0/51$ و کوچکتر از $0/08$ است. سایر شاخص‌های برازندگی مانند شاخص نیکویی برازش برابر با $0/92$ و شاخص نیکویی برازش تعدیل یافته $0/90$ بدست آمد که بعد عوامل علی را تأیید می‌کنند. سایر شاخص-های برازش نیز بالاتر از $0/9$ قرار گرفته‌اند.

• تحلیل عاملی تأییدی بعد عوامل زمینه‌ای

نمودار (۲) معنی داری ضرایب بین متغیرهای آشکار و پنهان را نشان می‌دهد. از آنجا که معنی داری در سطح $0/05$ بررسی شده است اگر میزان مقادیر یا ضرایب بدست آمده t -value خارج از بازه $1/96 \pm$ باشند، رابطه معنی‌دار است. نتایج بدست آمده

عاملی تأییدی مورد بررسی قرار گرفت و الگوی نهایی استخراج و اعتبارسنجی شد.

روایی و پایایی پژوهش:

به‌منظور اطمینان از روایی ابزار پژوهش، از سه روش اجماع داده‌ها، اجماع پژوهشگران و اجماع تئوری‌ها و روش‌شناسی استفاده شد. در بخش کمی، روایی سازه‌ای ابزار از طریق تحلیل عاملی تأییدی بررسی شد که نتایج شاخص‌های برازندگی مدل، تأیید مناسب روایی الگو را نشان داد. به تعداد 121 پرسشنامه توزیع گردید پایایی پرسشنامه نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد که مقدار کل آن برابر با $0/89$ به‌دست آمد و نشان‌دهنده قابلیت اعتماد بالای ابزار پژوهش است.

یافته‌های پژوهش

ویژگی‌های جمعیت‌شناسی در مرحله کمی به شرح جدول (۲) می‌باشد:

جدول ۲: توزیع گروه نمونه بر حسب جنسیت

جنسیت	تعداد	درصد
مرد	۶۸	۵۶/۲
زن	۵۳	۴۳/۸
جمع	۱۲۱	۱۰۰

جدول ۳: توزیع گروه نمونه بر اساس مدرک تحصیلی

مدرک تحصیلی	تعداد	درصد
کارشناسی	۷۳	۶۰/۳۳
کارشناسی ارشد	۴۸	۳۹/۶۷
جمع	۱۲۱	۱۰۰

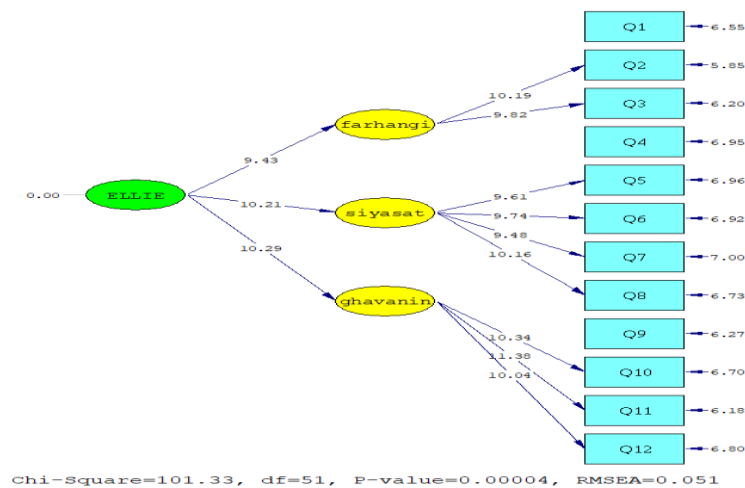
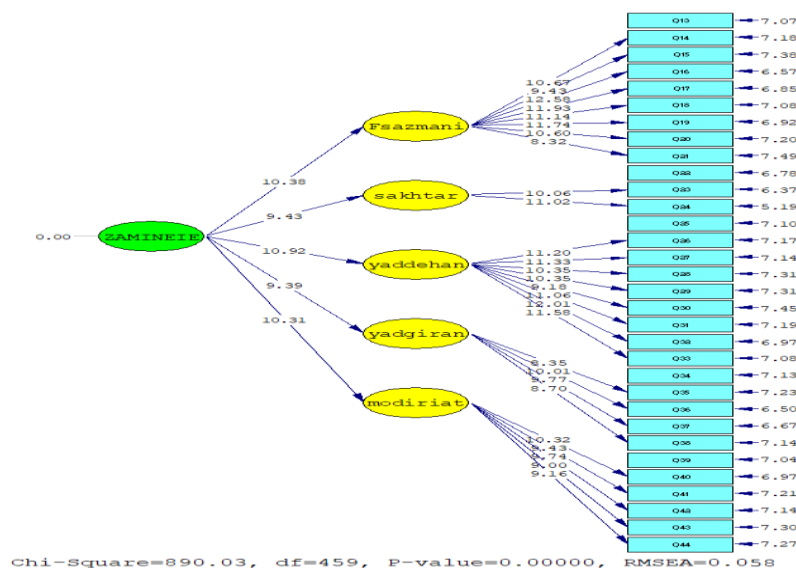
جدول ۴: توزیع گروه نمونه بر حسب سابقه خدمت

سابقه خدمت	تعداد	درصد
۱ تا ۵ سال	۳۳	۲۷/۲۷
۶ تا ۱۵ سال	۵۳	۴۳/۸
۱۶ سال و بیشتر	۳۵	۲۸/۹۳
جمع	۱۲۱	۱۰۰

تحلیل داده‌ها

نتایج جدول (۵) نشان می‌دهد سطح معناداری به‌دست آمده برای متغیر آموزش بزرگسالان ($0/514$) بزرگتر از $0/05$ و مقدار K-S برابر $3/77$ است لذا توزیع داده‌های متغیر شایستگی نرمال

- نشان می‌دهد مقادیر t برای تمامی ارتباطات معنی‌دار می‌باشند. بطور خلاصه می‌توان گفت:
- بار عاملی و ضریب معناداری مسیر فرهنگ سازمانی با بعد عوامل زمینه‌ای برابر ($\lambda = 0/93$ و $t = 10/38$)؛
 - بار عاملی و ضریب معناداری مسیر ساختار نظام آموزشی با بعد عوامل زمینه‌ای برابر ($\lambda = 0/88$ و $t = 9/43$)؛
 - بار عاملی و ضریب معناداری مسیر یاد دهنده با بعد عوامل زمینه‌ای برابر ($\lambda = 0/89$ و $t = 10/92$)؛
 - بار عاملی و ضریب معناداری مسیر یاد گیرنده با بعد عوامل زمینه‌ای برابر ($\lambda = 0/91$ و $t = 9/39$)؛
 - بار عاملی و ضریب معناداری مسیر مدیریت آموزشی با بعد عوامل زمینه‌ای برابر ($\lambda = 0/92$ و $t = 10/31$)؛
- در خصوص شاخص‌های برازش الگو این نتایج بدست آمده است. پس از حذف خطاهای کوواریانس، بررسی شاخص‌های برازندگی نشان می‌دهند که مدل از برازش خوبی برخوردار است. نسبت خی دو به درجه آزادی $1/94$ و کوچکتر از ۳ است. مقدار جذر میانگین مجذورات خطای تقریب برابر با $0/058$ و کوچکتر از $0/08$ است. سایر شاخص‌های برازندگی مانند شاخص نیکویی برازش برابر با $0/92$ و شاخص نیکویی برازش تعدیل یافته $0/91$ بدست آمد که بعد عوامل زمینه‌ای را تایید می‌کنند. سایر شاخص‌های برازش نیز بالاتر از $0/9$ قرار گرفته‌اند.

نمودار (۱) مقادیر معناداری (ضرایب t -value) بعد عوامل علینمودار (۲) مقادیر معناداری (ضرایب t -value) بعد عوامل زمینه‌ای

• تحلیل عاملی تاییدی بعد عوامل مداخله گر

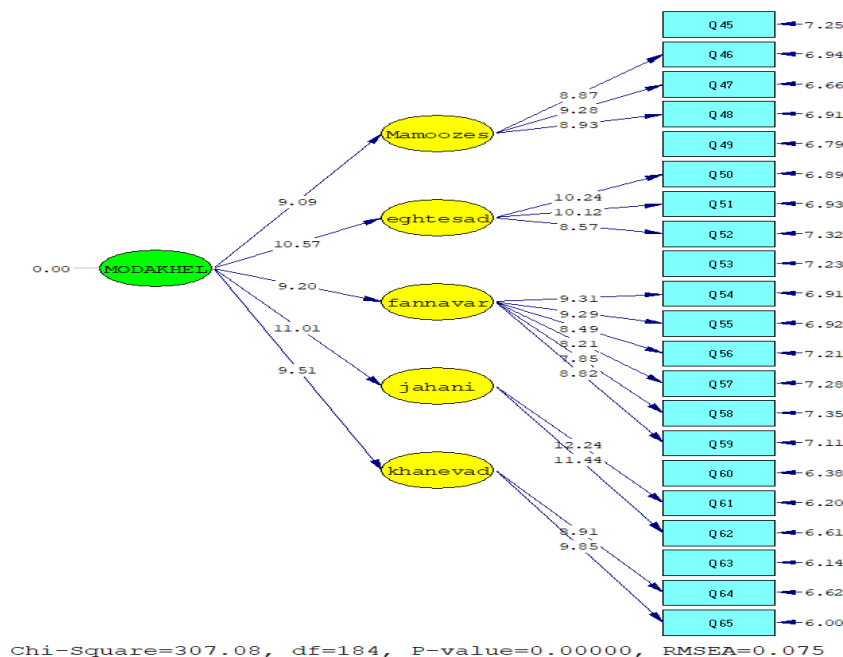
نمودار (۳) معنی داری ضرایب بین متغیرهای آشکار و پنهان را نشان می‌دهد. از آنجا که معنی داری در سطح 0.05 بررسی شده است اگر میزان مقادیر یا ضرایب بدست آمده t -value خارج از بازه ± 1.96 باشند، رابطه معنی دار است. نتایج بدست آمده نشان می‌دهد مقادیر t برای تمامی ارتباطات معنی دار می‌باشند. بطور خلاصه می‌توان گفت:

- بار عاملی و ضریب معناداری مسیر مدیریت آموزشی با بعد عوامل مداخله گر برابر $\lambda = 0.87$ و $t = 9.09$ ؛
- بار عاملی و ضریب معناداری مسیر شرایط اقتصادی با بعد عوامل مداخله گر برابر $\lambda = 0.91$ و $t = 10.57$ ؛
- بار عاملی و ضریب معناداری مسیر فناوری با بعد عوامل مداخله گر برابر $\lambda = 0.90$ و $t = 9.20$ ؛

- بار عاملی و ضریب معناداری مسیر شرایط جهانی آموزشی با بعد عوامل مداخله گر برابر $\lambda = 0.89$ و $t = 11.01$ ؛

- بار عاملی و ضریب معناداری مسیر شرایط خانواده با بعد عوامل مداخله گر برابر $\lambda = 0.92$ و $t = 9.51$ ؛

در خصوص شاخص‌های برازش الگو این نتایج بدست آمده است. پس از حذف خطاهای کوواریانس، بررسی شاخص‌های برازندگی نشان می‌دهند که مدل از برازش خوبی برخوردار است. نسبت خی دو به درجه آزادی $1/67$ و کوچکتر از ۳ است. مقدار جذر میانگین مجذورات خطای تقریب برابر با 0.075 و کوچکتر از 0.08 است. سایر شاخص‌های برازندگی مانند شاخص نیکویی برازش برابر با 0.91 و شاخص نیکویی برازش تعدیل یافته 0.90 بدست آمد که بعد عوامل مداخله گر را تایید می‌کنند. سایر شاخص‌های برازش نیز بالاتر از 0.9 قرار گرفته‌اند.



نمودار (۳): مقادیر معناداری (ضرایب t -value) بعد عوامل مداخله گر

بطور خلاصه می‌توان گفت:

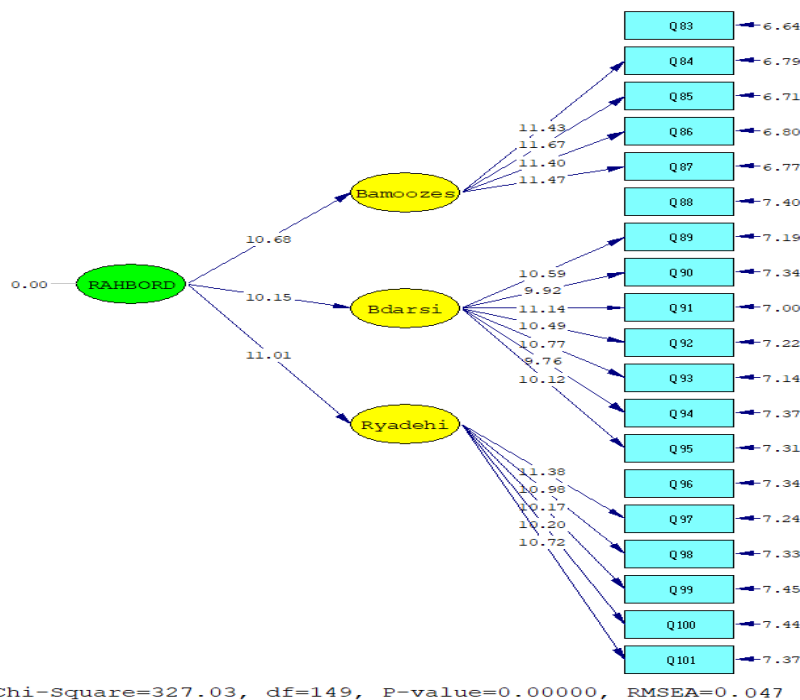
- بار عاملی و ضریب معناداری مسیر برنامه آموزشی با بعد راهبردها برابر $\lambda = 0.95$ و $t = 10.68$ ؛
- بار عاملی و ضریب معناداری مسیر برنامه درسی با بعد راهبردها برابر $\lambda = 0.91$ و $t = 10.15$ ؛
- بار عاملی و ضریب معناداری مسیر راهبردهای یاددهی-یادگیری با بعد راهبردها برابر $\lambda = 0.90$ و $t = 11.01$ ؛

• تحلیل عاملی تاییدی بعد راهبردها

نمودار (۴) معنی داری ضرایب بین متغیرهای آشکار و پنهان را نشان می‌دهد. از آنجا که معنی داری در سطح 0.05 بررسی شده است اگر میزان مقادیر یا ضرایب بدست آمده t -value خارج از بازه ± 1.96 باشند، رابطه معنی دار است. نتایج بدست آمده نشان می‌دهد مقادیر t برای تمامی ارتباطات معنی دار می‌باشند.

۰/۰۸ است. سایر شاخص‌های برازندگی مانند شاخص نیکویی برازش برابر با ۰/۹۳ و شاخص نیکویی برازش تعدیل یافته ۰/۹۲ بدست آمد که بعد راهبردها را تایید می‌کنند. سایر شاخص‌های برازش نیز بالاتر از ۰/۹ قرار گرفته‌اند.

در خصوص شاخص‌های برازش الگو این نتایج بدست آمده است. پس از حذف خطاهای کوواریانس، بررسی شاخص‌های برازندگی نشان می‌دهند که مدل از برازش خوبی برخوردار است. نسبت خی‌دو به درجه آزادی ۲/۱۹ و کوچکتر از ۳ است. مقدار جذر میانگین مجذورات خطای تقریب برابر با ۰/۴۷ و کوچکتر از



نمودار (۴): مقادیر معناداری (ضرایب t-value) بعد راهبردها

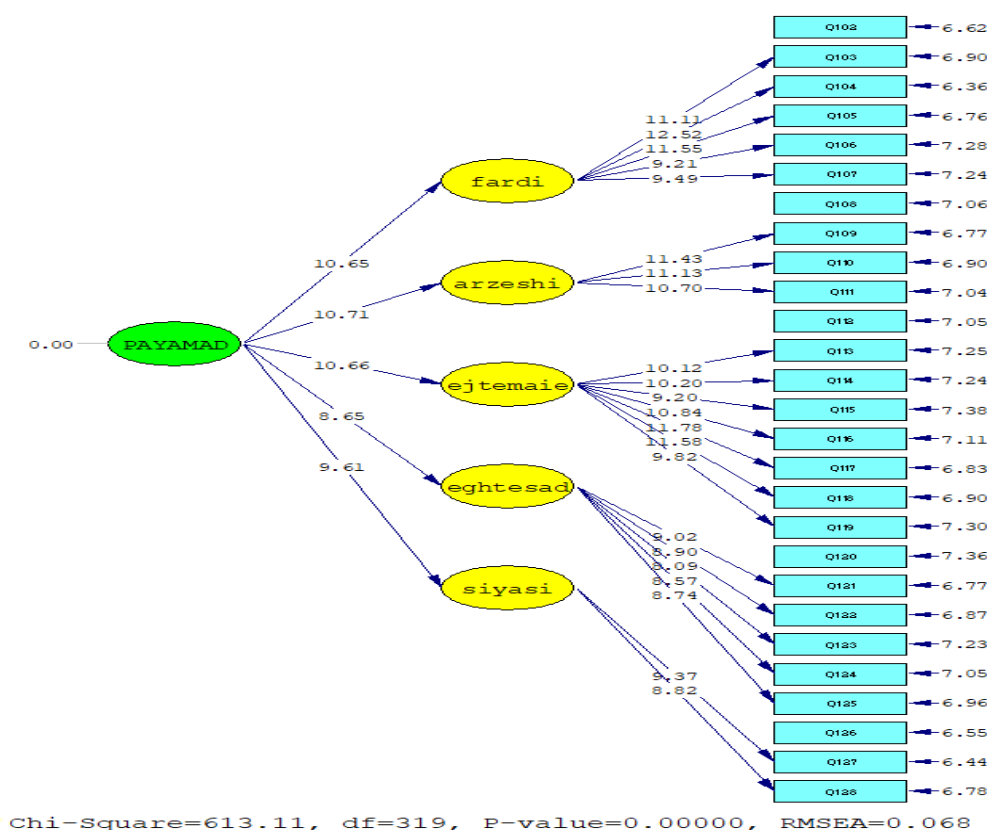
- بار عاملی و ضریب معناداری مسیر اقتصادی با بعد پیامدها برابر ($\lambda = 0/91$ و $t = 8/65$)؛
- بار عاملی و ضریب معناداری مسیر سیاسی با بعد پیامدها برابر ($\lambda = 0/86$ و $t = 9/61$)؛

در خصوص شاخص‌های برازش الگو این نتایج بدست آمده است. پس از حذف خطاهای کوواریانس، بررسی شاخص‌های برازندگی نشان می‌دهند که مدل از برازش خوبی برخوردار است. نسبت خی‌دو به درجه آزادی ۱/۹۲ و کوچکتر از ۳ است. مقدار جذر میانگین مجذورات خطای تقریب برابر با ۰/۶۸ و کوچکتر از ۰/۰۸ است. سایر شاخص‌های برازندگی مانند شاخص نیکویی برازش برابر با ۰/۹۱ و شاخص نیکویی برازش تعدیل یافته ۰/۹۰ بدست آمد که بعد پیامدها را تایید می‌کنند. سایر شاخص‌های برازش نیز بالاتر از ۰/۹ قرار گرفته‌اند.

• تحلیل عاملی تاییدی بعد پیامدها

نمودار (۵) معنی داری ضرایب بین متغیرهای آشکار و پنهان را نشان می‌دهد. از آنجا که معنی داری در سطح ۰/۰۵ بررسی شده است اگر میزان مقادیر یا ضرایب بدست آمده t-value خارج از بازه $\pm 1/96$ باشند، رابطه معنی دار است. نتایج بدست آمده نشان می‌دهد مقادیر t برای تمامی ارتباطات معنی دار می‌باشند. بطور خلاصه می‌توان گفت:

- بار عاملی و ضریب معناداری مسیر فردی با بعد پیامدها برابر ($\lambda = 0/89$ و $t = 10/65$)؛
- بار عاملی و ضریب معناداری مسیر ارزشی با بعد پیامدها برابر ($\lambda = 0/88$ و $t = 10/71$)؛
- بار عاملی و ضریب معناداری مسیر اجتماعی با بعد پیامدها برابر ($\lambda = 0/94$ و $t = 10/66$)؛



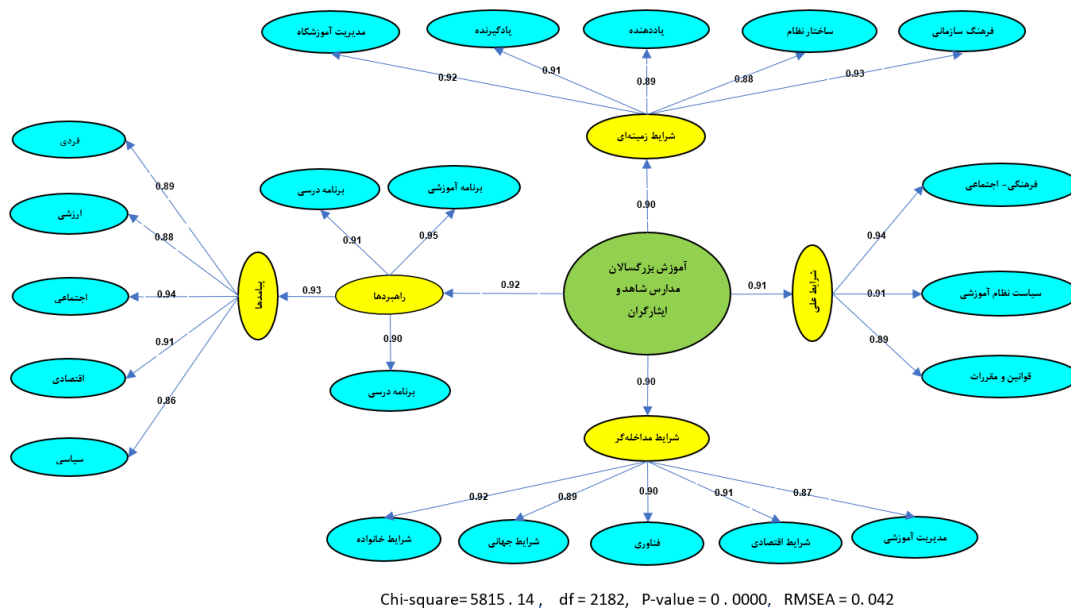
نمودار (۵): مقادیر معناداری (ضرایب t-value) بعد پیامدها

با ۰/۰۴۲ است که میزان قابل قبولی در برازش مدل تلقی می-شود. سایر شاخص‌های برازندگی مانند نیکویی برازش و تعدیل یافته نیکویی برازش و سایر مشخصه‌ها نیز مقادیر بالای ۰/۹ به عنوان شاخص‌های مطلوب برازندگی الگو تلقی می‌شوند. همانطور که در نمودارهای شماره ۶ و ۷ مشاهده می‌شود، بر اساس نتایج مدل‌یابی می‌توان گفت مدل از برازش نسبتاً خوبی با داده‌ها برخوردار است.

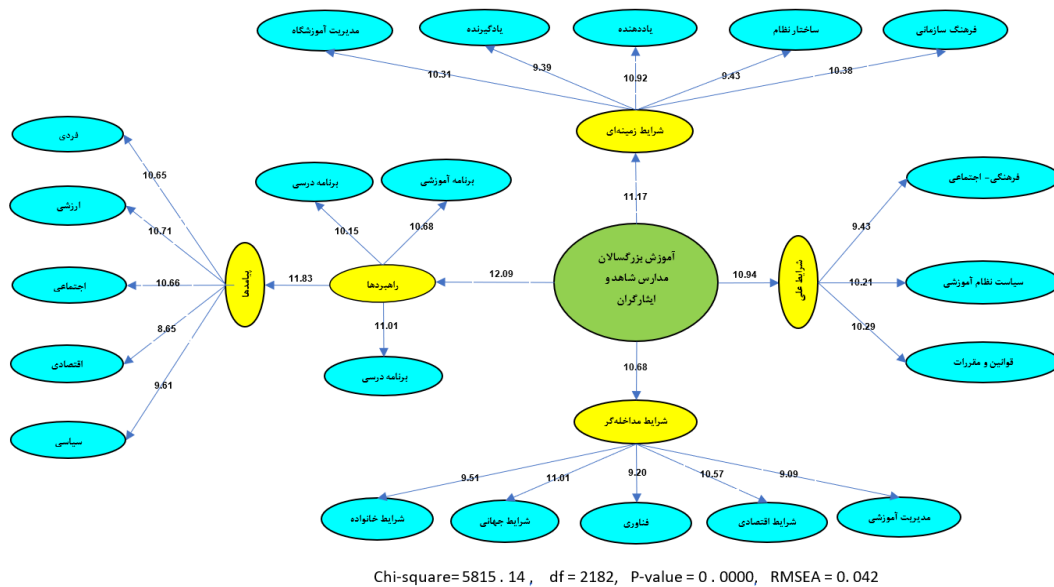
• مدل ساختاری آموزش بزرگسالان مدارس شاهد و اینارگران استان تهران

شاخص‌های تولیدی الگوی معادلات ساختاری فقط محدود به شاخص‌های برازش کلی الگو نیست، بلکه پارامترهای استاندارد بتا و گاما (ضرایب مسیر) و مقادیر تی متناظر با آن برای هر یک از مسیرهای علی از متغیر برون زای آموزش بزرگسالان به متغیرهای درونزای ابعاد علی، زمینه‌ای، مداخله‌گر، پدیده محوری، راهبردها و پیامدها (ضرایب گاما) نیز وجود دارد که باید تفسیر شود. مدل ساختاری نشان می‌دهد چگونه متغیرهای پنهان در پیوند با یکدیگر قرار گرفته‌اند. این ضرایب و شاخص‌ها، قدرت نسبی هر مسیر را نشان می‌دهند. در زیر میزان استاندارد و آزمون t جهت تحلیل مسیرها ارائه شده است.

همچنین برای مشخص کردن میزان برازش مدل عمومی پژوهش از شاخص‌های قابل ارائه در نرم‌افزار لیزرل استفاده شد که این شاخص‌ها در جدول شماره (۶) ارائه شده است. بر اساس نتایج جدول شماره (۶)، نسبت خی-دو به درجه آزادی ۲/۶۶ است. مقدار ریشه دوم واریانس خطای تقریب برابر



نمودار (۶): مدل عمومی پژوهش (تحلیل مسیر) در حالت ضرایب استاندارد



نمودار (۷) مدل عمومی پژوهش (تحلیل مسیر) در حالت ضرایب معناداری (ضرایب t)

جدول (۶) شاخص‌های برازش مدل عمومی پژوهش

شاخص	دامنه قابل پذیرش	میزان به دست آمده
X^2	-	۵۸۱۵/۱۴
Df	-	۲۱۸۲
X^2/df	کمتر از ۳	۲/۶۶
RMSEA	کمتر از ۰/۸	۰/۴۲
CFI	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۶

شاخص	دامنه قابل پذیرش	میزان به دست آمده
IFI	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۵
RFI	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۵
GFI	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۳
AGFI	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۱

بحث و نتیجه گیری:

نخستین یافته پژوهش حاضر مبنی بر اینکه الگوی سیستمی آموزش بزرگسالان برای مدارس شاهد و ایثارگران استان تهران کدام است؟

چنانچه نمودار ذیل نشان می دهد الگوی مذکور که توسط خبرگان اعتباریابی شده و نهایتاً ۱۱۱ شاخص، ۲۱ مولفه در

۵ بعد برای الگوی مزبور طی یک پژوهش آمیخته (کیفی-

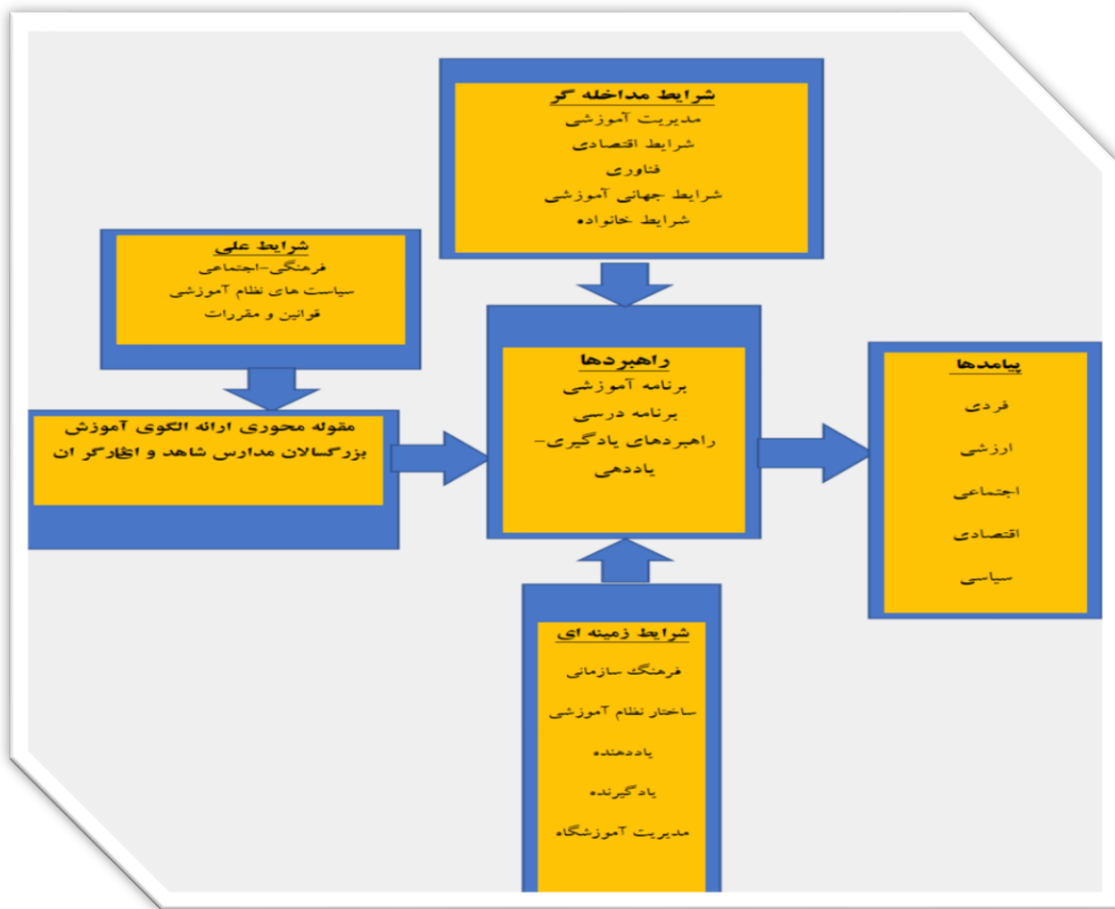
کمی) با رویکرد آمیخته بدست آمده است. ابعاد سازنده الگوی مفهومی مشتمل بر پنج بعد شامل ابعاد سازنده الگوی سیستمی مشتمل بر پنج بعد شامل عوامل علی، زمینه ای، مداخله گر، راهبردی و پیامدها می باشد که قالب ۲۱ مولفه یعنی: فرهنگی- اجتماعی، سیاست های نظام آموزشی، قوانین ومقررات، فرهنگ

سازمانی، ساختار نظام آموزشی، یاددهنده، یادگیرنده، مدیریت آموزشگاه، مدیریت آموزشی، شرایط اقتصادی، فناوری، شرایط جهانی آموزشی، شرایط خانواده، برنامه آموزشی، برنامه درسی، راهبردهای یاددهی-یادگیری، فردی، ارزشی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی را در بر گرفته اند. در نهایت، یافته های پژوهش حاضر نشان داد هر یک از مؤلفه های به دست آمده، از شاخص هایی تشکیل شده اند. در تبیین یافته های پژوهش حاضر میتوان بیان نمود که به مدد این الگو میتوان به عوامل مهم آموزش بزرگسالان پی برد. امروزه ما در جهانی به سرعت در حال تغییر و پیچیده زندگی میکنیم؛ به گونه ای که تنها در چند دهه ای اخیر شاهد تغییراتی در ارزش های اساسی و ساختارهای سیاسی و اجتماعی جوامع بوده ایم. یکی از نتایج این تغییرات، افزایش تقاضای اجتماعی برای آموزش است. آموزش برای پاسخگویی به این تقاضا با چالش های مختلفی از جمله چالش نوسازی در ساختار، برنامه، نیروی انسانی، توانمند سازی نیروی انسانی خود و... مواجه است. در این بین، آموزش بزرگسالان یکی از مهمترین ارکان فرایند نوسازی سازمان های آموزش محسوب می شوند.

همچنین نتایج حکایت از آن دارد که آموزش بزرگسالان دارای مولفه های مختلفی است که در این پژوهش ابتدا در بعد شرایط علی مولفه های فرهنگی-اجتماعی، سیاست های نظام آموزشی وقوانین ومقررات بدست آمده است. در تبیین شرایط

علی می توان گفت، شرایط علی مقوله هایی مربوط به شرایطی که بر مقوله محوری تأثیر می گذارند. شرایط علی رویدادهایی است که موقعیت ها، مباحث و مسائل مرتبط با پدیده را خلق و تا حدودی تشریح می کنند که چرا و چگونه افراد و گروه ها به این پدیده مبادرت می ورزند. در واقع، منظور از شرایط علی، رویدادها و اتفاقاتی است که بر این پدیده تأثیر گذاشته و منجر به بروز آن می شوند. مولفه های شرایط علی فرهنگی- اجتماعی، سیاست های نظام آموزشی وقوانین ومقررات می باشد. در واقع سیاست های نظام آموزشی مشخص شدن اصول و کنش های مربوط به امور آموزشی، که اهداف مطلوب را دنبال می کند، بایستی دنبال کنند، تا اهداف مطلوب را طراحی می کنند. سیاستگذاری آموزشی با ترکیبی از تعاملات رو در رو با مطالعات مستقل بدست می آید.

در تبیین بعد دوم می توان گفت، شرایط زمینه ای، شرایطی است که راهبردها و اقدامات تحت آن، به اداره پدیده می پردازند. که شامل مولفه های فرهنگ سازمانی، ساختار نظام آموزشی، یاددهنده، یادگیرنده و مدیریت آموزشگاه می باشد. در تبیین این مولفه ها می توان گفت: کارمندان و کارکنان در هر سازمان، علاوه بر عملکرد متداول، رفتارهای خاصی هم دارند که مطابق با ارزش های آن سازمان است. این شیوه های رفتاری یا توسط مدیر تعیین شده است یا خود کارمندان به مرور زمان و با قرار گرفتن در محیط سازمان، آن را آموخته اند. همچنین وجود سیاست سازمانی در هر جایی که گروهی از افراد باهم بر سر منابع محدود در رقابت هستند، اجتناب ناپذیر است. در مورد ساختار می توان گفت، ساختار سازمانی یک نهاد سلسله مراتبی از تیم ها، رهبران، مدیران و مشارکت کنندگان فردی کسب و کار است. این ساختار تعیین می کند که کارکنان چه کاری انجام می دهند، به چه کسانی گزارش می دهند و چگونه تصمیم گیری می کنند.



شکل (۱) الگوی سیستمی آموزش بزرگسالان برای مدارس شاهد و اینارگران استان تهران
استخراج شده توسط پژوهشگر

متحول ساخته است. از اینرو، تسریع سازگاری کسب و کارها و افراد با تغییراتی از این دست لازمه بازار کار فردای جوامع است. همچنین باید توجه داشت که، اهمیت فناوری در آموزش از جهات مختلف قابل تأیید است. تعامل فعال و یادگیری متنوع، دسترسی گسترده به منابع آموزشی و ایجاد فرصت‌های یادگیری همیشگی از مزایای استفاده از فناوری در آموزش می‌باشند. این تغییرات به دانش‌آموزان در هر مقطع وسن امکان می‌دهند تا در یادگیری خود به صورت فعال‌تری شرکت کنند و به محتواهای متنوع و تنوع بخش دسترسی داشته باشند.

بعد چهارم اشاره به راهنبردهای الگوی آموزش بزرگسالان می‌کند. راهنبردها و اقدامات، طرح‌ها و کنش‌هایی‌اند که به طراحی مدل کمک می‌نمایند. که برنامه آموزشی، برنامه درسی و راهنبردهای یاددهی-یادگیری مولفه‌های بدست آمده می‌باشند. در یک جمع بندی کلی بررسی‌ها گویای این مساله است که برای ایجاد یادگیری بهینه در نظام آموزشی هر رویکرد دارای

شرایط مداخله گر به عنوان تسهیلگر یا محدودکننده راهنبردها عمل می‌کند. این شرایط، اجرای راهنبردها را تسهیل و تسریع کرده و به عنوان یک مانع، دچار تاخیر می‌نمایند. که مدیریت آموزشی، شرایط اقتصادی، فناوری و شرایط جهانی آموزشی و شرایط خانواده بعنوان شرایط مداخله گر پژوهش حاضر معرفی شدند. مدیرانی که گزارش‌های خود را توانمند می‌سازند، دائماً از توسعه حرفه‌ای حمایت می‌کنند، بازخورد منظم ارائه می‌کنند و به دنبال فرصت‌هایی برای افزایش دانش افراد در سازمان خود هستند. توسعه حرفه‌ای در سطح شخصی سودمند است؛ زیرا به مشارکت کارکنان کمک می‌کند و همچنین یک پیروزی برای سازمان است که از مزایای نیروی کار ماهرتر بهره می‌برد. از طرف دیگر سرمایه انسانی از جمله نهاده‌های بستر ساز تحول و رشد اقتصادی است. از اینرو، آموزش نیروی کار بزرگسال متناسب با نیاز بازار کار در مرکز اقتصاد نوین قرار دارد. چراکه شرایط حاضر، فضای اشتغال و الگوهای مدیریت منابع انسانی را

اثر و نقش مثبت می باشند و تعامل در این زمینه و بکارگیری نقاط قوت هر رویکرد باعث ایجاد و شکل دهی یک الگوی یادگیری قوی بر اساس یک سیستم واحد می شود. به شرط اینکه بتوان فرایند مناسب برای آموزش مناسب انتخاب کرد.

در تبیین بعد پنجم پژوهش حاضر که اشاره به پیامدها دارد می توان گفت، پیامدها شامل خروجی های تاثیرگذار مشهود و نامشهودی است که با اعمال برنامه خاص بدست می آید و می توان گفت نتایج استخراج شده از طرح می باشد. که پیامدها در سطح فردی، ارزشی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی مولفه های بدست آمده برای بعد پیامدها می باشد. آموزش بزرگسالان بر پایه باوری شکل می گیرد که آموختن را مقطعی نمیداند و حضور فعال و موثر بزرگسالان در همه عرصه های شخصی و اجتماعی در گرو دانش و آگاهی، مهارت و درک و نگرش آنان می شناسد و افزایش توانایی آنها را به منظور برقراری یک تعامل متعادل با تغییرات پرشتاب در همه زمینه ها و قرار دادن بزرگسالان در مسیر یادگیری، ایفای شایسته نقش هایی که به سرعت توسعه می یابند و با تغییرات زمان دگرگون می شوند یک ضرورت اساسی معرفی می کند. بنابراین این قبیل اقدامات در قالب مولفه ها و شاخصهای میتواند منجر به بهبود آموزش بزرگسالان می شود. بر اساس یافته های پژوهش گردد. از حیث همسویی با یافته های سایر پژوهش ها میتوان گفت یافته های پژوهش حاضر با پژوهش های مانند: کفرآشی، حسن مرادی، معظمی (۱۴۰۱) از حیث محتوای اراده شده، استعداد افراد یادگیرنده، محیط یادگیری و امکانات لازم در آن محیط، فرهنگ حاکم بر سازمان های آموزشی، قوانین و مقررات. حاجی پور و شجاعی (۱۴۰۰) از حیث محیط، معلمان و قوانین و مقررات. آبسالان (۱۳۹۷) از حیث منابع مالی مناسب و کافی، فناوری های به روز، محیط مناسب، نیروی انسانی خبره، انگیزه یادگیرنده و نوع محتوای دوره های آموزشی همچنین چگونگی ارزیابی این محتوا. موراکینیو و موکتسی (۲۰۲۱). از حیث قوانین موجود، منابع مالی و انسانی مناسب، محیط مناسب، راهبردهای آموزشی و فرهنگی، تیمسگن و مولتا (۲۰۲۱) از حیث پیامدهای فردی و اجتماعی و اقتصادی همسو بودند. در مجموع این پژوهش دارای محدودیت های مانند:

۱) این پژوهش در جامعه آماری مدارس بزرگسالان استان تهران انجام شده است لذا می توانست در سطح وسیع تری شامل استان های دیگر اجرا شود. که در این صورت قابلیت تعمیم پذیری بیشتری داشت.

۲) داده های تجربی این پژوهش در اثر اجرای یک مقیاس ۱۱۱ شاخصی و ۲۱ مولفه برای گروه نمونه به دست آمده لذا اگر از مقیاس های دیگری با مضمون متفاوت و طول زیادتر استفاده شود نتیجه آن قابل تعمیم تر است. در پایان موارد زیر بر اساس یافته های پژوهش پیشنهاد می شود:

۱) تدوین محتوای آموزشی ویژه مدارس شاهد و ایثارگران با در نظر گرفتن نیازهای شغلی و اجتماعی دانش آموزان بزرگسال.

۲) تقویت نقش مدیران و معلمان در فرآیند آموزش با ارائه دوره های ضمن خدمت تخصصی در حوزه آموزش بزرگسالان.

۳) افزایش حمایت های مالی و تخصیص بودجه پایدار برای توسعه زیرساخت های آموزشی در مدارس بزرگسالان.

۴) استفاده از روش های یاددهی-یادگیری مشارکتی و مهارت محور به جای تمرکز صرف بر محتوای نظری.

۵) توسعه همکاری های بین سازمانی و بین المللی برای بهره گیری از تجربیات موفق در زمینه آموزش بزرگسالان.

فهرست منابع:

آبسالان، محمد. (۱۳۹۷). بررسی چالش های اثرگذاری آموزش های ضمن خدمت بر بهسازی منابع انسانی (با تاکید بر آموزش بزرگسالان)، دومین کنفرانس دانش و فناوری روانشناسی، علوم تربیتی و جامعه شناسی ایران، تهران. آهنگچیان، محمدرضا (۱۳۹۲)، مدیریت کیفیت در مدارس شاهد و ایثارگر: بررسی عوامل بازدارنده و پیش برنده کیفیت خدمات آموزشی و معرفی مدل مطلوب، فصلنامه پژوهش های آموزش و یادگیری، سال ۲۰، شماره ۳: ۲۱۷-۲۳۰.

ابراهیم زاده، عیسی؛ داودی، امیرحسین (۱۳۸۸)، بررسی مولفه های اصلی آموزش بزرگسالان به منظور ارائه مدل مناسب در کشور، فصلنامه رهبری و مدیریت آموزشی، سال ۳، شماره ۴: ۲-۳۲.

حاجی پور، معصومه و شجاعی، مریم السادات (۱۴۰۰). آموزش بزرگسالان، فصلنامه بهروز، دوره: ۳۲، شماره: ۱۰۹. رضائی، سیده گل افروز؛ مهنی، امید، عزیزی، نعمت الله (۱۳۹۷)، چالش های آموزش بزرگسالان و راهکارهایی

مدیریت، حسابداری و اقتصاد با تاکید بر بازاریابی منطقه ای و جهانی، تهران.

Grow, G. (2018). In defense of the staged self-direction learning model, *Adult Education Quarterly*, Vol, 44, 2: 109-144.

Mezirow, J. (2019). *Learning as Transformation: Critical Perspectives on a Theory in Progress*, Wiley.

Morakinyo Akintolu, Moeketsi Letseka (2021). The andragogical value of content

knowledge method: the case of an adult education programme in Kwa-Zulu Natal Province of South Africa. journal homepage: www.cell.com/heliyon.

Temesgen Oljira, Muleta Hailu (2021). Integrated functional adult education program and its contributions for livelihoods in Ethiopia. journal homepage: www.cell.com/heliyon.

جهت بهبود: پژوهش زمینه‌ای، فصلنامه مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی، سال ۸، شماره ۲۹: ۱۱۵-۱۳۴.

سلیمانی هارونی، خدیجه و خسروی پور، بهمن. (۱۳۹۶). آموزش مداوم بزرگسالان؛ پیامد نیاز توسعه انسانی پایدار، یازدهمین کنگره ملی پیشگامان پیشرفت، تهران. عباس‌پور، عباس؛ مهاجر، یحیی؛ رجبیگی، مجتبی؛ جهان‌پناه، بیژن (۱۳۹۶)، طراحی و اعتباریابی الگوی آموزش بزرگسالان روستایی کشور، فصلنامه اندیشه‌های نوین تربیتی، سال ۱۳، شماره ۴: ۲۴۹-۲۲۵.

غریب‌زاده، رامین؛ آقایی خانه برق، علی؛ طالب زاده، محسن؛ ابراهیمی، مهدی (۱۳۹۹)، طراحی و اعتبارسنجی مدل سنجش آموزش بزرگسالان در مراکز مشاوره و توانبخشی، نشریه مطالعات روانشناسی صنعتی و سازمانی، سال ۷، شماره ۲: ۳۳۶-۳۲۱.

کرمی ملک‌شاه، مریم. (۱۳۹۶). مروری بر روند تکامل سازماندهی و نهادی شدن آموزش بزرگسالان، کنفرانس ملی پژوهش‌های نوین ایران و جهان در روانشناسی، علوم تربیتی و مطالعات اجتماعی، شیراز.

کفراشی، محمدحسین؛ حسن‌مرادی، نرگس؛ معظمی، مجتبی (۱۴۰۱)، بررسی تطبیقی «ارائه خدمات آموزشی و پرورشی به فرزندان شهدا، جانبازان و رزمندگان» در کشورهای مختلف، فصلنامه علمی پژوهشی مطالعات آموزشی و آموزشگاهی، سال ۱۱، شماره ۲: ۶۵۳-۶۲۵.

لانگ‌ورث، نورمن (۱۳۹۹)، یادگیری مادام‌العمر از نظریه تا عمل، تغییر ماهیت آموزش در قرن ۲۱، مترجم: احمد سعیدی، ناشر: فراز قلم.

محمدحسینی، نسرین؛ فردانش، هاشم (۱۳۹۵)، تحلیل آندارگوژی و طراحی مدلی برای یادگیری بزرگسالان در محیط‌های مبتنی بر فناوری، مجله‌ی فناوری برنامه‌ی درسی، سال ۱، شماره ۱: ۴۷-۳۵.

موسوی، سیدحامد و کوخاه زاده، سمیه، (۱۳۹۸)، ضرورت آموزش و بهسازی منابع انسانی در آموزش و پرورش، دومین کنفرانس بین‌المللی روانشناسی، علوم تربیتی و علوم انسانی.

نجاری، رقیه. (۱۳۹۸). ارزیابی شیوه‌های نوین جذب و نگهداشت شرکت‌کنندگان در برنامه‌های سوادآموزی و آموزش بزرگسالان عجبشیر، چهارمین کنفرانس ملی در

Presenting a Systemic Model of Adult Education for Shahid and Isargaran Schools in Tehran Province (with an Exploratory Mixed Approach)

Abstract

This study was conducted to present a model for adult education tailored to Shahid and Isargaran schools in Tehran Province. The research is applied in terms of its objective and utilizes an exploratory mixed-methods approach (qualitative-quantitative) in methodology. The qualitative section is based on systemic grounded theory, while the quantitative section employs a descriptive, cross-sectional survey. The qualitative sample consisted of 15 experts and specialists with doctoral degrees in educational sciences and specialized research in adult education, selected through purposive theoretical sampling until theoretical saturation was achieved. The quantitative sample included 177 principals, deputies, and teachers (99 men and 78 women) from adult Shahid and Isargaran schools, with a final sample size of 121 (53 women and 68 men) determined using Cochran's formula. Data in the qualitative phase were collected through semi-structured interviews and analyzed using open, axial, and selective coding. Upon reaching theoretical saturation, the qualitative findings were used to design a researcher-made questionnaire for the quantitative phase, which was randomly distributed among the sample. The validity and reliability of the measurement tools in the qualitative phase were confirmed through a three-way consensus (data, researchers, and theories/methodology). In the quantitative phase, the questionnaire's reliability was calculated using Cronbach's alpha, resulting in a value of 0.89. The findings revealed that the proposed model comprises five dimensions, 21 components, and 111 final indicators, which formed the basis of the quantitative questionnaire. The causal conditions include cultural-social factors, educational system policies, and laws/regulations. The outcomes encompass individual, value-based, social, and economic consequences. Contextual factors include organizational culture, educational system structure, instructor and learner characteristics, and school management. Strategies consist of educational programs, curriculum, and teaching-learning strategies. Intervening factors include educational management, economic conditions, technology, global educational conditions, and family circumstances. The questionnaire was designed using a seven-point Likert scale. The collected data were analyzed, and the results provided a suitable model for adult education in Shahid and Isargaran schools.

Keywords: Adult Education, Shahid and Isargaran Schools, Systemic Grounded Theory, Mixed Approach, Educational Model.

